



Copyright foto

Na half jaar vakantie levert Sander Baks weer eerste vleesvarkens af

Goed verdienen met hard werken in outback

Uitgerust en een onvergetelijke ervaring rijker, is Sander Baks weer volop aan het werk gegaan. De Nederlandse varkenshouder vertrok met zijn vrouw ruim tien jaar geleden naar de andere kant van wereld op zoek naar vrijheid. In het zuiden van de Australische outback vonden ze hun plek en bouwden een prima renderend varkensbedrijf.

Na anderhalf jaar geen varkens te hebben geleverd, gaat Sander Baks komende week weer de eerste vleesvarkens afleveren. De Nederlander is sinds januari terug van een half jaar vakantie. Samen met zijn vrouw en twee kinderen heeft hij met een camper rondgetrokken door Australië. Om dit mogelijk te maken, heeft hij eerst zijn hele zeugenstapel verkocht. Bij terugkomst heeft hij weer nieuwe gelten gekocht en de eerste vleesvarkens levert hij komende week af.

Bedrijfswinst belastingvrij

Het voelt voor hem weer goed om varkens af te leveren en geld te verdienen. Niet dat hij zich in de schulden heeft moeten steken om deze reis te maken. „De begroting die we hebben gemaakt is redelijk goed uitgekomen”, vertelt hij. Een Australisch belastingvoordeel voor agrarische ondernemers heeft hun familiereis mogelijk gemaakt. „Ze hebben hier de Farm Management Deposit regeling. Op deze rekening mag je jaarlijks als boer jouw bedrijfswinst belastingvrij storten. De rekening kent lucratieve rentepercentages die oplopen tot 5 procent.” Voorwaarde is wel dat je een jaar geen aanspraak op het geld mag maken. Als je weer gebruikmaakt van het geld moet je wel weer

belasting over de winst betalen. Aangezien Baks het afgelopen jaar geen inkomsten maar alleen uitgaven heeft gehad, was dit voor hem niet aan de orde. De rondreis was voor Baks andermaal een bevestiging dat hij ruim tien jaar geleden de juiste beslissing heeft genomen. „Ik weet dat dit voor mij als varkenshouder in Nederland financieel nooit mogelijk was geweest.”

Gevoelens bevestigd

In 2002 vertrok de destijds 32-jarige Sander Baks met zijn vrouw Jetty, die hij net had leren kennen, definitief naar Australië. In Borculo (GD) liet de Nederlander een gesloten varkensbedrijf met 130 zeugen en 14 hectare grond achter. De uitbreidingsmogelijkheden voor het bedrijf waren beperkt. Het bedrijf van zijn moeder en hem zat dicht tegen de bebouwde kom aan en bevond zich in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De optie om ergens anders in Nederland te gaan boeren, viel voor hem snel af. „Ik vind Nederland te klein voor de landbouw. Bovendien produceer je nog steeds voor dezelfde markt met lage rendementen.” Canada leek hem wel interessant, maar Australië stond voor de Achterhoek bovenaan zijn lijstje. Waarom kan hij moeilijk verklaren. „Het is

een gevoel dat ik altijd al bij Australië heb gehad. „Dat weidse met de ruimte en de rust die er heerst.”

Twee keer reisde hij naar Down Under en hij zag zijn gevoelens bevestigd. Baks bezocht verschillende regio's en boerenbedrijven. Uiteindelijk viel zijn oog op een voormalig schapen- en akkerbouwbedrijf in de staat South Australia op 200 kilometer van de kust. In het plaatsje Lameroo op ruim twee uur rijden van de bekende stad Adelaide vond hij een betaalbaar bedrijf met goede grondwatervoorzieningen. Voor bijna 200.000 Australische dollar (135.000 euro) kocht Baks de boerderij met 430 hectare grond, woonhuis en een paar schuren.

Eenvoudige vleesvarkensstal

Het bedrijf was slecht onderhouden en was niet ingericht om varkens te houden. Baks moest dan ook direct aan de slag met bouwen. De milieu- en bouwvergunning waren een formaliteit. „Onze dichtstbijzijnde burens wonen op 2,5 kilometer en 12,5 kilometer verderop is het eerste dorp.” De Achterhoek liet zijn kraamhokken, dekboxen en voerstations uit zijn oude varkensbedrijf in Nederland overkomen. Hij bouwde in eerste instantie een gesloten varkensbedrijf voor ▶

160 zeugen. Zo goed als alles bouwde hij in eigen beheer. Afgezien van de buitenkant van de stallen zijn de kraamhokken en dragende zeugenstal naar Nederlandse maatstaven gebouwd.

De gespeende biggenstal en vleesvarkens zijn niet vergelijkbaar met Europa. Het zijn grote ruimtes van 10 bij 15 meter met strovloeren. Op een verhoging staan de voerbakken. Baks schat dat zijn bouwkosten per vleesvarkenplaats 200 dollar (135 euro) zijn. In Nederland zijn de gemiddelde kosten 400 euro per plaats. Volgens hem weegt de eenvoudige inrichting niet op tegen de extra bouwkosten. „De eerste winst is daar al gemaakt. Alles wat je niet investeert, hoef je niet terug te verdienen.” Vergeleken met Nederland schat hij de bouwkosten per zeugenplaats op zijn bedrijf een paar honderd euro lager in. In Nederland is het gemiddelde 2.100 euro per zeugenplaats. Een paar jaar geleden kwam de volgende uitbreiding. Baks bouwde zijn varkensbedrijf verder uit tot een gesloten bedrijfsvoering met 300 zeugen en 1.375 vleesvarkens.

Vrijheid opgeven

Over zijn huidige kostprijs durft Baks geen uitspraken te doen, omdat hij anderhalf jaar lang geen vleesvarkens heeft geleverd. Voordat hij met vakantie ging, was zijn kostprijs 2,45 Australische dollar (1,65 euro) per kilo geslacht gewicht. Hoewel ondertussen de voerprijzen zijn gestegen, is met de huidige opbrengstprijzen van

3,30 Australische dollar (2,22 euro) per kilo geslacht gewicht varkens houden een lucratieve business. De Nederlandse immigrant vindt de verdiensten een verademing van de Australische varkensmarkt. „In Nederland moet je op het scherpst van de snede draaien, anders past het financieel niet. Hier moet je ook hard werken, maar verdienen je wel goed.”

Waarom niet meer mensen in de varkenshouderij stappen, heeft volgens Baks verschillende redenen. „Varkens vinden ze hier stinken. Ze houden meer van schapen, rundvee en graan. Bovendien willen Australiërs niet graag hun vrijheid opgeven. Varkens houden is 24 uur per dag, 7 dagen per week, 365 dagen per jaar. Een Australiër wil dat niet. Die wil in het weekend sporten en soms op vakantie.”

Ook Nederlanders lijken ongevoelig te zijn voor de mogelijkheden Down Under. Sinds zijn komst in 2002, kent Baks slechts drie Nederlanders die in Australië varkens zijn gaan houden. Rouwig is hij er niet om. Want Australië is een netto-importeur van varkensvlees en daar lijkt voorlopig geen verandering in te komen. Er is voldoende vraag naar vers en lokaal vlees. Voor concurrentie uit het buitenland bestaat geen angst. Alleen invoer van bevroren vlees is toegestaan.

Voortreffelijke jaren

Vorig jaar vertelde de Nederlandse varkenshouder Egbert Selten al dat het in

Australië goed boeren was. Selten heeft een varkensbedrijf in Narrandera (New South Wales) op zeven uur rijden van Baks. In 2001 emigreerde hij samen met zijn vriendin Alexandra naar het zuidelijke continent. In het afgelopen decennium renoveerde en verbouwden ze het bedrijf volledig tot een gesloten bedrijf met 500 zeugen. Het grondareaal breidden ze uit naar 260 hectare. Bovendien bouwden ze een nieuw woonhuis waar Egbert, Alexandra en hun drie kinderen nu wonen. „Alles is afbetaald”, reageerde hij destijds. „Ik heb al ruim tien jaar achtereenvolgend geen verlies gemaakt op varkens.”

De uitspraken klinken Nederlandse varkenshouders ongeloofwaardig in de oren. Toch beaamt Baks direct de uitspraken van Selten. Ook hij kan terugkijken op financieel voortreffelijke jaren. „Als ik de kosten en opbrengsten tegen elkaar afzet, heb ik ook nog nooit verlies gedraaid.” Zijn laatste uitbreiding van 160 naar 300 zeugen heeft hij zelfs van de lopende rekening kunnen betalen.

Baks wijdt de goede verdiensten aan de combinatie van goede opbrengstprijzen en vakmanschap. „Als je een redelijk jaar hebt, gaan ze hier uit van 1.000 Australische dollar (672 euro) winst per zeug.” Hij weet ook dat de Nederlandse varkenshouders over het algemeen technisch beter presteren dan hun collega's, wat het financiële rendement alleen maar groter maakt. De gemiddelde Australische varkenshouder leverde afgelopen jaar tussen de 21 en 22 vleesvarkens

Copyright foto

per zeug af. Zelf leverde hij in 2012 al 26,9 vleesvarkens per zeug af.

Kaalslag onder boeren

Baks levert zijn varkens in een vierweken-systeem aan de slachterij BE Campbell in Sydney. Het familiebedrijf hanteert een eigen varkensprijs. De Achterhoeker zegt dat de opbrengstprijzen jaarlijks een systematisch verloop kennen. In juni en juli is de dip, rond Kerstmis de piek. „Het is elk jaar hetzelfde, alleen je weet nooit hoe diep het dal is en hoe hoog de piek.” Omdat BE Campbell een familiebedrijf is, beseffen ze volgens Baks dat varkenshouders gebaat zijn bij een zo constant mogelijke prijs. De laatste jaren ziet hij de pieken en dalen in de varkensprijs afvlakken. Zo maakte hij twee jaar geleden gedurende het hele jaar een maximaal verschil van 5 cent mee. De Nederlander beweert dat de slachterij ten gunste van de varkenshouder in de zomer verlies maakt en in de winter winst.

Ondanks de gunstige voorwaarden om varkens te houden, heeft er in 2008 met de ernstige droogte en hoge voerprijzen een kaalslag plaatsgevonden onder varkenshouders. Volgens Baks een gevolg van gebrek aan vakmanschap. Hij ziet dat sommige Australiërs het vak heel professioneel oppakken en goede bedrijven hebben. Toch zien veel boeren het varken nog als bijzaak naast hun akkerbouwtaak. „Vroeger had iedereen een paar varkens. Als het zaai- en oogstseizoen begon, ging dit vaak ten koste van de varkens.”

Gebrek aan kennis

Het grootste gemis aan de binnenlandse varkenshouderij vindt Baks het gebrek aan kennis. Omdat de sector zo kleinschalig is, ontbreekt het aan expertise. Nieuwe vakken-nis is er voor hem in het land nauwelijks te vinden. „Het onderzoek dat plaatsvindt, is in Nederland al twintig jaar geleden gedaan. Er zijn ook geen opleidingen voor varkenshouders, waardoor er geen nieuwe aanwas komt.” De Nederlander vindt het geen goede ontwikkeling voor de varkenshouderij. „Als je vooruit wilt, heb je kennis nodig.” Het is voor hem ook een bevestiging dat de Australiërs van origine geen varkenshouders zijn. Hij vindt zichzelf dan ook het tegenover-stelde van de gemiddelde Australische varkenshouder. „Over voer en akkerbouw moet je mij niets vragen. Ik ben varkenshouder.”

Hij koopt al zijn voer bij de mengvoerfabriek. De 430 hectare akkerbouw die hij in bezit heeft, laat hij volledig aan zijn buurman over. „We hebben de afspraak dat hij elk jaar voor zoveel ton stro moet zorgen. De rest van de opbrengsten zijn voor hem. Deze constructie werkt gemakkelijker dan pachten en levert beide partijen onderaan de streep evenveel op.”

Een dag heimwee

Twee jaar geleden was Baks voor het eerst weer in Nederland. Het was in het voorjaar en het groene Nederlandse landschap overviel hem. De drukte en kleinschaligheid was hij al bijna tien jaar niet meer gewend. Heimwee had hij naar eigen zeggen absoluut niet. „Ik heb ooit één keer heimwee gehad. We waren aan het bouwen en het was zo'n dag dat alles tegenzit. Bij die dag is het gelukkig gebleven.” De Nederlandse emigrant geniet van het land en de voorspoed die het hen tot nu toe brengt. „Mijn vrouw voelt zich op haar plek en de kinderen zijn in Australië geboren en weten niet beter. We hebben goede burens en vrienden. Het gaat ons tot nu toe voor de wind. Wie weet gebeuren er dingen, waardoor we op onze knieën terug willen. Dat moet je nooit uitsluiten.”

Geen spijt van

Baks denkt nog eens terug aan hun rondreis. Het blijft speciaal voor hem. Het was ook niet zonder reden dat ze deze reis ondernamen. „Binnen onze vrienden- en kennissenkring overleden opeens mensen op jonge leeftijd. Dat heeft ons aan het denken gezet. Altijd maar werken, we wilden er ook eens tussenuit voordat het te laat is.” Voor het zover was, heeft hij het plan vaak overpeinsd. Het was uiteindelijk een moeilijke beslissing voor hem. Zeker het verkopen van zijn oude zeugenstapel doet hem nog pijn. Tien jaar lang had hij doorgeselecteerd en had hij de zeugen die hij wilde. Nu moet hij weer vanaf nul beginnen. „Achteraf had ik misschien een andere oplossing voor mijn zeugen moeten bedenken.” Het blijft voor hem het enige smetje op een prachtige ervaring. „Ik heb er absoluut geen spijt van. Het is een erg mooie tijd geweest. We zijn met ons gezin heel intensief samen opgetrokken en dat heeft ons goed gedaan. Nu moet ik weer tien jaar aan het werk.” ■

 **Reageren?**
r.vanboekel@pigbusiness.nl